

Funkciju izvērtēšanas process 2010.gadā

Atbilstoši Ministru kabineta 2010.gada 22.februāra rīkojuma Nr.91 "Par pasākumiem, kas veicami, lai nodrošinātu valsts budžeta fiskālo konsolidāciju 2011. un 2012.gadā un par likumprojekta "Par valsts budžetu 2011.gadam" sagatavošanu" 2. pielikumā dotajiem uzdevumiem ir jāturpina uzsāktais darbs pie valsts īstenoto funkciju izvērtēšanas. Valsts kanceleja (VK) sadarbībā ar Finanšu ministrijas (FM) ir sagatavojusi piedāvājumu valsts īstenoto funkciju izvērtēšanas procesam un tā organizācijai.

Piedāvājums tiek nodots Reformu vadības grupai atzinuma/viedokļa saņemšanai.

Funkciju izvērtēšanas mērķi un sagaidāmais rezultāts

Funkciju izvērtēšanas procesam ir šādi mērķi:

- **Līdz š.g. septembra vidum sagatavot priekšlikumus un viedokļus lēmumu pieņēmējiem**, lai panāktu ilgtspējīgas strukturālas izmaiņas un sekmētu fiskālās konsolidācijas mērķu sasniegšanu, izstrādājot 2011.gada budžeta projektu;
- sagatavot priekšlikumus **tādu funkciju un pakalpojumu izslēgšanai** no valsts finansēto funkciju loka, kuru neveikšana rada iespējami zemākus sociālos un ekonomiskos riskus;
- nodrošināt **atvērtu un vispusīgu no valsts budžeta finansētu funkciju izvērtēšanas procesu**, iesaistot valdības partnerus, nozaru ekspertus un sabiedrības pārstāvjus, iespēju robežās panākot viedokļu tuvināšanos.

Funkciju vērtēšana ir process, lai ik gadus atjaunotu informāciju par valsts budžeta izdevumiem, to atbilstību valsts pārvaldes iestāžu īstenotajām funkcijām un uzdevumiem, nodrošinot nepārtrauktu, papildināmu un salīdzināmu informācijas kopumu, kuru var izmantot, sagatavojot lēmumus, argumentus un to alternatīvas budžeta izstrādes un pieņemšanas procesā.

Pirmais solis – Vērtēšanai nepakļauto funkciju saraksta un funkciju izvērtēšanas kritēriju apstiprināšana

Vispirms notiek vienošanās par tām funkcijām (piem., parāda vadība) un iestādēm (ja tādas tiek noteiktas), kuras netiek pakļautas vērtēšanai, jo ir neapspriežamas (piemēram, budžeta izdevumu pozīcijas valsts parāda apkalpošanai vai iemaksas ES budžetā), vai arī atrodas ārpus Ministru kabineta padotības un kompetences. Vērtēšanai nepakļauto funkciju sarakstu, to izmaksas, nodarbināto skaitu un citu papildus informāciju, kas raksturo funkcijas izpildes būtību sagatavo Finanšu ministrija sadarbībā ar Valsts kanceleju, to iesniedzot izvērtēšanai RVG.

2010.gada 6.maijā tiek apspriesti un apstiprināti Valsts kancelejas un Finanšu ministrijas izstrādātie funkciju izvērtēšanas kritēriji pamatojoties uz kuriem tiek novērtēta katra identificētā no valsts budžeta finansētā funkcija.

Otrais solis – Funkciju izvērtēšanas vadības grupas izveide

Funkciju izvērtēšanas procesa norisei, tiek piedāvāts izveidot Funkciju vērtēšanas vadības grupu, kura sastāvētu no ierobežota skaita dalībnieku.

Piedāvātais grupas sastāvs:

- 1 pārstāvis no Latvijas Darba devēju konfederācijas (LDDK);
- 1 pārstāvis no Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības (LBAS);
- 1 pārstāvis no Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras (LTRK);
- 1 pārstāvis no Latvijas Pašvaldību savienības (LPS);
- 2 pārstāvji no Valsts Kancelejas (VK);
- 2 pārstāvji no Finanšu ministrijas (FM).

Lai nodrošinātu labāku komunikāciju ar lēmuma pieņēmējiem, uz ministriju prezentācijām ierosinām pieaicināt arī pozīcijas un opozīcijas politisko partiju delegētus pārstāvjus un uzaicināt Valsts kontroles pārstāvjus. Par iespējamām politisko partiju pārstāvju iesaistes alternatīvām lemj RVG 2010.gada 6.maijā. Valsts kanceleja sadarbībā ar Finanšu ministriju nodrošina funkciju izvērtēšanas grupu ar vadlīnijām un izskaidro vērtēšanas procesu.

Trešais solis – Ministriju prezentācijas par to īstenotajām funkcijām

Lai nodrošinātu visu Funkciju vērtēšanas grupas locekļu vienādu izpratni par valsts īstenotajām funkcijām, kā arī sniegtu papildus skaidrojumus par funkciju ietvaros veiktajām aktivitātēm un ieviešanas mehānismu (tostarp institucionālo uzbūvi un struktūru), funkciju vērtēšanu plānots uzsākt ar divpusējām tikšanām starp Grupu un katru atbildīgo ministriju. Ministriju prezentācijas plānots sākt uzklaut 2010.gada 1.jūnijā beidzot šīs prezentācijas ne vēlāk kā 2010.gada 14.jūnijā.

Ceturtais solis (paralēli trešajam) – Funkciju izvērtēšanas grupas sākotnējais funkcionālais vērtējums

Funkciju izvērtēšanas grupas locekļi, piesaistot citus ekspertus no savām pārstāvētajām organizācijām, veic visu identificēto valsts īstenoto funkciju vērtēšanu atbilstoši vērtēšanas matricai. No katras pārstāvētās organizācijas katrai funkcijai tiek piešķirts vērtējums atbilstoši katram no iepriekš RVG apstiprinātajiem kritērijiem. Funkciju vērtēšana notiek divās kārtās. Pirmā vērtēšana ir veicama pēc katras ministrijas funkciju izskatīšanas vērtēšanas grupā (sākotnējais vērtējums). Otrā vērtēšanas kārtā ir veicama pēc visu ministriju prezentāciju uzklautāšanas pārskatot un attiecīgi precizējot sākotnēji veiktos vērtējumus (detalizēts vērtējums).

Piektais solis (viedokļu harmonizācija) – Vērtējumu pārskatīšana

Pēc tam, kad ir uzklautas visas ministrijas un visi Funkciju vērtēšanas grupas pārstāvji ir novērtējuši valsts īstenotās funkcijas, tiek sagatavots pārskats RVG ar

funkcijām, kuru novērtējumos ir konstatējamas būtiskas viedokļu atšķirības starp grupas locekļiem. Šajā posmā notiek aktīvas grupas dalībnieku tikšanās, lai pārrunātu atšķirīgos viedokļus un mēģinātu rast kompromisu un vienotu novērtējumu. Gadījumā, ja vienots izvērtēšanas grupas viedoklis nav iespējams, pie atbilstošās funkcijas un tās vērtējumiem tiek iekļauts paskaidrojums par iemesliem, kuru dēļ vienots viedoklis nav iespējams (piem., darba devēju un darba ņēmēju interešu sadursme, utt.).

Sestais solis (nepieciešamības gadījumā) – Atkārtota tikšanās ar ministrijām

Gadījumos, kad vērtējumu pārskatīšanai vai informācijas precizēšanai ir nepieciešama papildus informācija no atbildīgās ministrijas, izvērtēšanas grupas vadītājs ir tiesīgs rīkot atkārtotu tikšanos ar atbildīgo ministriju, pieprasot no tās visu nepieciešamo papildus informāciju. Vienošanās par tikšanos panāk Grupas vadītājs un attiecīgās ministrijas valsts sekretārs.

Septītais solis – Sarakstu gatavošana un argumentācija

Kad ir noslēgusies funkciju izvērtēšana, izvērtēšanas grupas uzdevums ir sagatavot gala ziņojumu, kurā būtu ietverts pārskats par funkciju izvērtēšanas rezultātiem ar skaidri identificētu izvērtēšanas grupas viedokli (vērtējuma par turpmākās izpildes raksturu un finansējuma samazinājuma apjomu) par katru valsts īstenoto funkciju.

Katrai funkcijai, kuras finansējumu tiek piedāvāts samazināt, ir nepieciešams pievienot koncentrētu argumentāciju par iemesliem, kuru dēļ izvērtēšanas grupa piedāvā veikt šo samazinājumu.

Astotais solis – Pretargumentācijas iegūšana

Pēc Funkciju vērtēšanas grupas argumentēta viedokļa izklāsta par iemesliem, kādēļ funkcija pakļaujama samazinājumam un cik lielā apmērā, tiek lūgts atbildīgās ministrijas viedoklis. Ministrijas sniegtais viedoklis par iespējamo funkcijas turpmākās izpildes veidu un finansējuma samazinājumu un tā radītajām sekām tiek iekļauts samazināmo funkciju sarakstā atsevišķā ailē un kalpos kā papildus informācija lēmuma pieņemējiem.

Devītais solis – Samazināmo funkciju saraksta pabeigšana

Pēc atbildīgo ministriju viedokļu iekļaušanas samazināmo funkciju sarakstā, tas tiks ievietots Funkciju rīkā un savienots ar automatizētu budžeta modelēšanu, kas ļaus ātrā, vienkāršā un grafiski uztveramā veidā saprast izvēlēto fiskālās konsolidācijas pasākumu ietekmi uz 2011. un 2012.gada budžetu un atbilstību noteiktajiem budžeta griestiem.